

***Minner om
brevduene på
Kampen og
Vålerenga side 8***

***Barndom-
mens gate –
Strømsveien
side 5***

Husk medlemsmøte: onsdag 27/1 i
Menighetssalen, Vålerenga kirke kl.19.00.
Markering av Kyterns 100-årsdag.

Så er det snart jul igjen

Siden siste medlemsavis har begivenhetene stått i kø for oss i historielaget. I oktober gjennomførte vi årets fotoutstilling, eller om vi kan kalle den

høstutstillingen vår. For dette er virkelig årets største arrangement for oss, og mange sto på både før, under og etter utstillinga. Det er hyggelig at folk setter pris på den ved å møte opp. Også i år må vi si oss storfornøyde med det vi fikk til av forskjellige temaer og hva besøket angår. All honnør til styret og de andre som sto på. En spesiell takk til vår kjære redaktør Fred Ruud, som sørget for at 2010-kalenderen kom ut i ny drakt til dette arrangementet, og som stilte opp med flotte egenproduserte bilder til utlodningen.

Vi markerte også på utstillinga at Kyter'n boka var rett rundt hjørnet, og var kjempespente om vi virkelig klarte det. Det er sånn når en gir ut bok, at det dukker opp mange uforutsette ting før en ser det endelige resultatet. Denne gangen skulle vi gi ut boka på eget forlag. Bokgruppa var så heldig å få kyndig og god hjelp av vår redaktør

igjen. Han har lang erfaring med å gi ut både trykk-saker og bøker. Dette fikk vi også føle da vi virkelig hadde presset på oss. Da var det godt å ha en som bevarte roen, som visste hva som måtte prioriteres, og som hadde de riktige kontaktene på trykkeriene. Takket være han og felles innsats i fire år fra Marion Juliussen, Bjørn Arild Gjerdalen og undertegnede i bokgruppa lå årets flotteste julegave på Vålerenga klar 13. november.

På medlemsmøtet fire dager etter tok vi for oss personen som boka handler om, Kyter'n eller Vilhelm Holteberg Hansen som han het. Vi hadde kjøpt inn fire fjernsynsprogrammer fra NRK om Vålerenga, og Kyter'n var med på 3 av dem. Vi viste en redigert film om hans liv, diktning og om bydelen han elsket så høyt. De frammøtte fikk kjøpe den nye boka. I en slik anledning er det naturlig å takke dem som har bidratt til boka. Dette var en stor dag for oss, og undertegnede klarte dessverre å gjøre den store fadesen og glemme å takke våre egne. To viktige karer i vårt eget styre ble ikke nevnt. Redaktøren vår som sørget for at boka ble ferdig i tide, og kasserer Bjørn Granlund som har bidratt med flotte bilder i boka, og som får jobben med

Av Even Haugseth

utsending og innkassering av penger for den. Heldigvis tok de to dette pent.

Takk for god hjelp til dere to også! 2010 er det virkelige Kyter'n-året. Den 27. januar ville han fylt 100 år. Dette akter vi å feire nettopp på denne dagen. Da inviterer vi alle interesserte til bursdag i menighetssalen i Vålerenga kirke. Det blir underholdning med Kyter'ns dikt, som enten leses eller synges. Vi var så heldige å få tak i Sverre Ingstad som har satt melodi til 35 av diktene, og av underholdere som vi vet stiller opp pr. i dag, er Jon Arne Corell og Vålerengen pikekor. Vi har hatt besøk av Corell og gitaren hans tidligere, og koret var så snille å gi oss en smakebit av sitt reportoar på novembermøtet vårt også. Nå gleder vi oss til å oppleve dem alle igjen, denne gang med Kyter'ns dikt. Vi kommer til å jobbe med programmet framover, så det kan godt være at flere stiller opp på underholdningen. Velkommen skal dere være!

Da står det igjen å takke medlemmene for nok et spennende år. På vegne av styret ønsker jeg alle god jul og godt nytt år.

Vi sees i historielaget i 2010.

Grasrotandelen

Mange lurer sikkert på hvordan det går med Grasrotandelen.

Fra januar til mai 2009 fikk vi kr. 11 298,-. Fra juni til august fikk vi kr. 6 385,-, og fra september og hittil ligger vi an til kr. 5 378,-. Vi vil gjerne takke alle som tenker på oss. Dette er penger som kommer vel med i laget vårt.

For de som ikke husker det, er det kort sagt en del av Norsk Tippings overskudd som fordeles til frivillige lag og organisasjoner. Vålerenga Historielag har registrert seg i frivillighetsregisteret. Hvis du vil at historielaget skal få denne støtten når du spiller på et av Norsk Tippings spill (bortsett fra Flax og

Extra), kan du ta med strekkoden på bakerste side av dette bladet neste gang du leverer. Styret

GRASROTANDELEN

Leserbrev fra Frank Holstad

Bildet er tatt fra Strømsveien innover Totengata. Vi ser det hvite huset, nr. 4, midt på bildet. Det må være tatt en gang etter 1976, for Kjøttspesialen i nr. 2 til venstre er restaurert etter brannen 6. september det året. Den har kun 1 etasje. Til høyre nærmest er nr. 1, skuret i nr. 7 som kom en gang etter brannen der i 1964, og innerst nr. 9. Bildet er hentet fra Vålerenga Blad.

Det er alltid fint å få leserbrev. Både gamle og nye medlemsblader ligger også på nettsida vår, og de blir dermed tilgjengelige for flere. Hyggelig at dere er inne og kikker på det som ligger der. Frank Holstad reagerte på noe vi skrev om for noen år siden:

I Vålerenga Historielags medlemsblad nr. 1/2005 side 7 er det en omtale av mine besteforeldre Anton og Emma Holstad. Omtalen inneholder så mange feil at jeg har tillatt meg å korrigere den. Bildet viser mine besteforeldre Anton Christiansen Holstad med hustru Emma Mathilde og barnebarnet May Berit Pettersen. Det er tatt inne i gården i Totengata 4 og er fra 1935. Bestefar kom fra gården Opsahl i Enebakk og var født i 1869. Av yrke var han mekaniker og arbeidet hos firmaet Nulmeyer på Grønland. Bestemor var født i 1870 og het som pike Kristiansen. Hun kom fra Røyken.

Mine besteforeldre fikk 8 barn: Harda Elida (1892-1941) Dagny Konstanse (1894-1898) Marie Louise (1896-1990) Adolf Emil (1901-1978) Bjarne Hendry (1906-1906) Ester Randine (1908-1943) Egil (1916-?)

Den lille jenta på bildet er May Berit Pettersen. Hun var født i 1933 og er datter av Ester Randine og hennes mann Tormod Pettersen. Hun utvandret til USA i 1952 bodde mange år i staten New York og er gift med William (Bill) Jenkins. Nå bor de i Florida. Harda Elida ble gift med Wilhelm Alexander Olsen, også kalt "Villinga" fra Tøyen. Han var bryter og medlem av Fagforeningenes IL. I sommerolympiaden i Antwerpen i 1920 representerte han Norge. Der deltok han i klassen fjærvekt. De fikk barna Ruth, Mary, Walter og Gerd. Mye moro kan fortelles om

"Villinga", bl.a. var han ifølge min far, en av Oslos store spritsmuglere under forbudstida.

Marie Louise (tante Maja) var gift med førstestemaskinist Morten Mortensen. Ekteparet fikk to barn: Roy og Bjørg. Onkel Morten var påmønstret Fred Olsens skip D/S Biarritz og gikk ned med denne båten da den ble minesprengt 36 sjømil NV av Ymuiden, Holland den 25. januar 1940. Adolf Emil, min far, giftet seg med Astrid Magdalena Halvorsen, født i 1901. De bodde i min mors barndoms-hjem på Simensbråten fram til 1936. Da flyttet de til Østerdalsgata 6. De fikk en sønn, undertegnede Frank Holstad, i 1934. Mye kan skrives om Totengata og tilliggende herligheter, men det får bli en annen historie.

Vennlig hilsen Frank Holstad

Takk til Frank Holstad for at du sendte oss noen ord om dette. Litt pussig at dette kommer nå, for en av svirebrødrene til Kyter'n som er nevnt i den nye boka vår, er nettopp Walter fra Totengata 4. Det hadde vært veldig moro å høre mer fra en ekte Vålerengsgutt som deg, Frank. Red.anm.

Emma, Anton og May Berit inne i gården i Totengata 4.

Fotoutstillinga 2009

Referat Ragnhild Strømme

Høstens store begivenhet er vel overstått for denne gang. I år hadde fotoutstillinga en rekke ulike temaer. Her var noe for enhver smak. Utstillinga var annonsert gjennom presse og jungeltelegraf, og store og små, folk i alle aldre, fant veien opp til Vålerenga kirke denne helga.

Inngangspartiet var prydet av VIF's egen historieavdeling, et rikt utvalg av bilder, t-skjorter, skjerf og blankpussede pokaler. Overraskelsen kom på søndag: Da kom to VIF-legender, Bjørn Arild Levernes og Terje "Henger'n" Hellerud på besøk. Og stor stas var det!

Brannen i Vålerenga kirke og skole for 30 år siden ble fortalt med bilder, tekster og avisutklipp, og med mange bilder som aldri har blitt vist frem før. Og dessuten den tragiske bussulykka i Vålerenggata, også for 30 år siden. Vålerengen pikekor som ble stiftet i 1948, hadde fått sin egen vegg. Og et tilbakeblikk fra de som vokste opp i Vålerenggata nr 5.

Bokgruppa hadde sin egen stand med presentasjon av årets bok om Vilhelm Holteberg Hansen,

KYTER'N Stemmen fra Vålerenga. Den ble presentert nærmere på neste medlemsmøte i november. Bilder av Max Møller fra Strømsveien 53 var her. Og takket være DIS Oslo/Akershus, som hadde rigget seg til med egen stand og pc'er, kunne alle med spørsmål om slekt få hjelp og gode råd fra de hyggelige representantene. Vålerenga Vertshus har 20 års jubileum i oktober i år og historia om huset, Eid familien, bakeriet og puben for alle, ble presentert i foto og tekst. Fra Oslo byarkiv, Oslo bymuseum og Østensjø lokalhistoriske bilder var det kommen en rekke flotte, "nye" bilder. Fint, gammelt verktøy, og høvelbenk var det også blitt plass til. Bilder fra Enebakkveien fra begynnelse til slutt og Jordal i flere varianter. Oslo Samvirkelag var også i bilder og tekst. Gjenstander, som fikk folk til å minnes gamle dager, var pent plassert i glasskap. Skisser lagd av kunstneren Karsten W. Tverved og mye, mye mer.

Kalenderen for 2010 var hengt opp i stort format med fine bilder og tekster. Salget av den, filmer, kort

og bøker gikk nesten over all forventning. Lyden av klingende mynter er noe kremmeren liker godt. Fred Ruud hadde gavmildt gitt historielaget tre av sine flotte bilder. Hovedpremien var et fantastisk trykk av Vålerenga kirke og loddsalget var det ingen ting å si på. Tre heldige vinnere ble det, og de var:

Kirkebildet: Berit Andersen, Kalbakkveien 19 B, 0953 Oslo.

2. premie: Kari Johannessen, Skogvollveien 20, 0580 Oslo.

3. premie: Terje Paulsen, Jegerveien 34, 0777 Oslo

Salget av vafler og kaffe gikk unna. De snille damene på kjøkkenet, Unni Granlund og Kari Johannessen, hadde en travel helg. En egen kafékrok var arrangert innerst i lokalet. Her ble bilder, tekster og annet diskutert. Det så i hvert fall ut som folk storkoste seg. I år var nok antall besøkende enda større enn det noen gang har vært. Historielaget takker alle for bidrag, innsats og for den enorme interessen, og det ble ei flott helg, uansett sol eller regn!

Diskusjonen gikk livlig i kaffekroken.
Foto: Bjørn Granlund

Mange var innom Jarle Teigøy på VIF-standen.
Foto: Bjørn Granlund

Barndommens gate; Strømsveien

av Bjørg Staal (født Gundersen)
og Gerd Grønmo (født Hansen)

Strømsveien har alltid vært hovedgata på Vålerenga. Her gikk trikken og all annen trafikk av busser og biler som kom nordfra – og hadde sentrum av byen som mål. I "gamle dager" da vi var barn, var ikke trafikken særlig stor. Trikken hørte og så vi når den kom kjørende ut fra rundkjøringa på Etterstad. Biler var i mindretall – og det var en del transport med hest og vogn. Og mødrene var da som nå, redde for at unga skulle bli påkjørt, så vi fikk alltid høre: Se deg for før du flyr over gata!

Bebyggelsen i Strømsveien var for det meste trehus, en- og toetasjes gårder som hadde hager, gårdsplasser eller staller, eller staller og uthus. Noen steder var det også bakgårder, som i Strømsveien 44, hvor vi vokste opp. Bjørg er født i september i 1929 og hadde en syv år eldre søster. Vi bodde i forgården i nr. 44 i annen etasje, og i en leilighet i første bodde Gerd sammen med tre brødre, far, mor og bestemor. Vi er jevngamle - bare en måned skiller oss i alder, og vi ble venninner da vi gikk i samme klasse på Vålerenga skole. Kontakten har vi holdt i alle år, noen ganger sporadisk, men etter at vi begge møttes igjen i historielaget, ble det mer prating.

Vi som bodde i Strømsveien, ble naturlig nok mest kjent i denne gata. Vi visste hvem som bodde hvor, og selv om vi ikke kunne navnet på alle de voksne, var ikke det så farlig – det var unga som var våre venner. Tidligere har vår gode venn Arne Mustad Sørensen fortalt mye fra det området i Strømsveien

som går fra Ingeborgs gate og nedover. Han bodde selv i nr. 13 og hadde sitt "område" nedover mot Galgeberg (Justis plass). Arne var gammel nok til å huske tida før utbygginga tok til på Galgeberg og Jordal. Gerd og jeg er noen år yngre og husker bare fjernt "Eid på Haugen" og andre butikker på Galgeberg, samt at det store nybygget nr. 3 reiste seg i begynnelsen av 30-åra. Etter den utbyggingen skjedde det ikke så mye, det tok mange år før gata endret seg. Gerd og jeg har snakket sammen og forsøker å huske så mye som mulig om stedet hvor vi vokste opp – om hus og folk, gamle og unge – og hva ellers dukker opp fra glemselen?

I Strømsveien fra Ingeborgs gate og oppover var det ganske livlig. Det var en del butikker, ikke særlig store, men de var nå der og gjorde sitt til at det alltid var litt å se på – og ønske seg. På hjørnet av Ingeborgs gate og Strømsveien lå Oslo Samvirkelags avdeling 10 på

det ene hjørnet og Betzy Halvorsens manufaktur på det andre. Samvirkelaget var ganske stort med avdelinger for fisk, kjøtt og kolonial. I annen etasje over butikken bodde familien Kollerud – og begge ektefellene var ansatt i samvirkelaget. Sønnen Odd var to-tre år eldre enn oss. Han ble etter hvert lærer og rektor (overlærer) på Ulsrud videregående skole. Det ble også "hvasket" litt om at Kollerud hadde en noe handikappet slektning av den berømte kunstmaleren Edv. Munch i forpleining. Hvor sant dette var, vet vel ingen, men praten gikk.

I frøken Halvorsens manufaktur kunne en kjøpe garn, stoffer, undertøy med mer. Ved siden av dette huset lå smia til bedriften Tærud. Unga kjente godt til denne, for om vinteren når det var akeføre, dro vi opp i Ryenberja med sparkstøtting og kjelker. Her gikk det unna. Veien var glatt og svingete, og meia på sparkstøt-

Bildetekst: Strømsveien 44 hvor Bjørg og Gerd vokste opp, er gården nedenfor Hedmarksgata 2 midt på bildet.

tingen knakk fort når farten blei for stor. Da var smia til Tærud redningen, men det kostet 50 øre å få sveisa den på igjen.

Det lille, hvite huset til Torp var godt kjent. De hadde en liten kortevareforretning i tilslutning til bolighuset. Når du kom inn, ringte ei bjelle som hang i ei snor fra taket, og fru Torp kom ut fra stua gjennom ei dør med tykke portierer. Hun var lita, men temmelig rund. Det var mye spennende å se på i butikken; kort og glansbilder, leker, smykker, skriveutstyr og litt av hvert annet en trengte i hjemmet. Torp sjøl var ansatt på Sporveien som sporvognsfører, så det var frua og datteren Jenny som ekspederte i butikken. Da foreldrene gikk bort, ble Jenny boende alene i huset. Hun var veldig nøye

med hvordan det så ut utenfor, og hun vasket huset på utsida omtrent hver uke.

Videre oppover på samme side av Strømsveien var det ei berømt lita pølsebu – drevet av en frøken som på folkemunne ble kalt enten Uværshatten eller Fise-Olga. Alle kjente henne. Populær var også Larsen som drev både som skraphandler og vedhandler. Her kunne vi få noen øre for tomflasker og filler.

Strømsveien 35 var et forholdsvis stort to etasjes trehus. Her bodde det flere familier, blant andre familien Lynne som hadde seks barn. Det var Dagny, Rigmor, Bengt (kalt Dutte), tvillingene Gerd og Kate, og attpåslengen Tore. Tvillingene var på vår alder, og vi var gode venner og

klassekamerater. Dagny giftet seg med en mann fra Østerdalsgata, og Gerd forsvant til Danmark. Familiene i annen etasje kjente vi ikke så mye til, men vi fikk med oss at ei jente noe eldre enn oss ble gift med en Arvid Amble fra Hedmarksgata 6. I første etasje bodde et eldre ektepar som het Johnsen. Mannen satt konstant og kikket med vinduet på gløtt – og ble naturlig nok kalt "kaktusen". Gårdsplassen i nr. 35 var stor og steinlagt med et ganske stort uthus hvor beboerne holdt kaniner under krigen – og så var det en lang rekke med utedoer. Nr. 37 var et lite en-etasjes hus – med stor eplehage og flotte syriner, Jacobsen het eierne. I nr. 39 drev Ekstrøm som steinhogger. Det var mest gravstøtter han jobbet med. De hadde 3 barn, alle født i 1920-åra. Det var Oluf, Inger og Åge. Det var flere familier som het Ekstrøm på Vålerenga – noen var i slekt med hverandre. Inger giftet seg med en amerikaner og ble boende i USA.

Strømsveien 41 var eid av Gisleberg. Han kom fra Hadeland og kona fra Romsdal. De hadde to døtre – Elsa og Solveig. Elsa var vi mye sammen med, både på skolen og hjemme. Vi var jevn gamle, og det var veldig fint å leke på eiendommen til Gisleberg. Det var to hus som tilhørte eiendommen, det største på to etasjer lå innerst i hagen, det andre ut til gata. Gisleberg hadde lastebil og drev med transport. I det minste huset som lå til Strømsveien, var det vedhandler i kjelleren i den ene enden og melkebutikk i den andre. I en periode var vedbua drevet av Skiaker – som også var fra Hadeland. I melkebutikken regjerte frøken Gunda Pedersen. Hun var godt kjent av alle i området og ble etter hvert en av dem som en alltid har noen minner om. Ekteparet Svindahl hadde leilighet over vedbua. De hadde i

På det ene hjørnet mot Ingeborgs gate lå Betzy Halvorsens manufaktur.

Hos ved- og skraphandler Larsen kunne en få noen øre for tomflasker og filler.

mange år en tobakksbutikk under jernbanebrua i Oslo gate.

Ved siden av denne eiendommen var det en iten bygning som huset en barberer som het Koester. Han var tysker og bestefar til barna i Lynnefamilien. Gerd forteller at hun gikk ærend og fikk slipt knivene hans nede på Grønland, og

Butikken ble drevet av fru Trandem som hadde ei jente (Björg) på samme alder som oss, og som vi var en del i sammen med. De bodde på Malerhaugen. Det bodde flere familier i huset, i andre etasje bl.a. Haavie – som hadde tre døtre: Inger, Astrid og Kirsten – alle fra 1920-åra.

Selv om trafikken ikke var så stor i 1930-åra, ble den et økende problem i tiårene etter krigen.

tjente en tiøring eller to på det. Ved siden av barbereren var det "godtebutikk" – som solgte aviser, ukeblader, tobakk og sjokolade – og evighetssukkertøy. De kostet 5 øre for to stykker, og varte lenge! Denne lille bygningen tilhørte Strømsveien 43 som var eid av ekteparet Gjertrud og Arthur Ihlen.

Videre oppover Strømsveien var det et par mindre hus, i nr. 45 bodde Karin Fridlund. Hun var noe eldre enn oss og hadde bikkje. Så dukker det opp en liten, men mye omtalt kjøttforretning – Rønning. Den var kjent for sine gode kjøtt- og pølsevarer, og ikke minst for lungemosen sin. Det fortelles at

På det andre hjørnet mot Ingeborgs gate lå Oslo Samvirkelags avdeling 10.

"fine" fruer kom til Vålerenga for å kjøpe lungemos til sine hunder (men det var til seg sjøl). Før vi når den kjente isenkramforretningen til Ingvaldsen, passerer nok ei lita tobakksjappe. Han som drev den het Sønsteby. Butikken til Ingvaldsen var godt kjent, og eieren selv var en respektert mann på Vålerenga. Familien var også i slekt med baker Eid på hjørnet av Hedmarksgata. Så er vi ved Sotahjørnet, som ikke trenger noen nærmere beskrivelse. ALLE kjenner dette stedet, samlingssted for fotballfrelste gjennom mange år. Selve kafeen var et møtested, ikke akkurat noen pub, men med gammeldags øl/kaffeservering. Forts. neste nr.

Husk å kjøpe den nye kalenderen for 2010.

Nå også med nytt utseende og mange fine bilder fra Vålerenga. En perfekt jule- og nyttårshilsen til familie og venner. Kan bestilles hos Bjørn Granlund, tlf. 901 80 290 eller e-post: kasserer@valerenga.org

Pris kr. 70,-

Minner om brev- duene på Kampen og Vålerenga

av Vicky Aasen og
Even Haugseth

På årets fotoutstilling andre helga i oktober hadde vi besøk av søstrene Vicky Aasen og Evelyn Johnsen som vokste opp i familiekroken i Norderhovgata 1 på Kampen. De lurte på om vi hadde vært borti noen som hadde brevduer på Vålerenga. Vi måtte innrømme at dette var noe som var temmelig ukjent for oss. I etterkant har Vicky undersøkt dette nærmere og fått kontakt med etterkommerne til folk på Vålerenga som også husker duene godt. Hun forteller:

Oslo Østre Brevdueforening hadde sine treff og møter på Vålerenga. Det var "dufuter" både fra Vålerenga og Kampen som samlet seg der. Vår far, Harry Kristiansen, var medlem av foreninga og hadde mange brevduer hjemme på Kampen. Han vant flere premier for duene. Vandrepokal og kongepokalen for kappflyvninger og premier for den

fineste dua. Da søsteren min og jeg var barn, var vi ofte med vår far på Vålerenga og besøkte duefutene. Vi var ganske sikkert også hos familien Andersen i Vålerenggata 53. Brevduesporten var kanskje mer populær på 1950-tallet og tidligere enn hva den er i dag. Det var fantastisk spennende å følge med når duene kom hjem etter et slipp. Det kunne være til Danmark og Holland. Duene ble fraktet i kurver på båt, til bestemmelsesstedet og sluppet der samtidig. De kunne fly i en hastighet på opptil 80-90 km i timen, og i godt vær kunne de fly i over 100 km i timen. Vi ungene var også med på treningsslipp. Da fikk vi sitte ved siden av lastebilsjåføren i førersetet. Duene ble stabla i bastkurver på lasteplanet.

Treningsslippet kunne være fra et sted ca. 5 mil fra Oslo. Der ble de sluppet ut av kurvene, og både vi og duene bega seg på hjemveg.

Og som regel var flere av duene allerede kommet hjem før oss og satt utenfor dueslaget og ventet.

Når duene kom hjem etter en kappflyvning, var det ikke alltid bare vi som ventet på duene. På 1950-tallet var det mye falk og hauk rundt Oslo. Og disse ventet da også på duene når de kom hjem. Det var stor spenning å iakttta falken oppe på himmelen i det duene kom. Det gikk som regel bra. Duene kom seg inn på dueslaget uten å bli tatt av hverken falk eller hauk. Like spennende var det å se hvem som hadde fått den første dua. Med det samme dua kom inn på dueslaget, var det om å gjøre å få tatt den merka ringen av benet til dua. Den ble puttet ned i den forseglede stemplingsklokka, og tiden ble registrert ved at det ble sveivet på et stempel i klokka. På et møte i brevdueforeninga ble klokkene stilt likt etter tidssignalet

Duefuter samlet foran uthuset i Vålerenggata 53 i 1958. Dette ble oppført i 1935 etter at reeperbanen ble fjernet og eiendommen utvidet. Stående bak fra venstre Fredrik Andersen, ?, Carl Fredrik Andersen, Harry Kristiansen, "Fålan" med mørkt slips, ?, ?, ?. Foran fra venstre: "Due-Jon" med lua i hånda, ?, og sittende Erling Andersen, ?, Brovold. Legg merke til stemplingsklokkene på bordet. Bildet er tatt av Andreas Rasmussen som også pleide å sende bilder ut til medlemmene.

på radioen. Da alle hadde fått sine duer hjem, samlet duefutene seg på nytt til et møte i foreninga på Vålerenga. Nå var spenningen stor. Hvem hadde fått hjem den første og raskete dua? Det kunne være konkurranse om den raskeste dua i foreninga eller av alle brevdueforeninger i landet. Under krigen var det forbud mot å holde duer. De kunne, og ble også brukt til å sende hemmelige og viktige meldinger. Flere duer fikk faktisk medaljer og utmerkelser under krigen.

Vicky fant også et gammelt blad etter sin far: Norsk tidsskrift for brevduesport nr. 2, 1950. Her er et referat fra en generalforsamling i Oslo Østre Brevdueforening 12. desember i 1949 hos Fredrik Andersen i Vålerenggata 53:

Bildet er fra 1920-årene og viser en del av Oslo Østres medlemmer fra den gang. Etter det vi har klart å finne fram til, ser vi fra venstre Conrad Olsen som titter fram, Ingvald Johansen "Krølle", Iver Kristiansen(bak), Kristian Olsen, Rolf Ødegård, Harry Kristiansen, Carl F. Andersen, Magnus Hansen, Henry Halvorsen "Indianer'n"(bak), Tildor Andersen, Jørgen Lyngås og Herman O. Brovold(bak). Foto: Andreas Rasmussen.

Et annet bilde fra 1920-tallet. Kontrollør Harald Andersen ved bordet. Bakerst sees bur som ble brukt til å sende duene i. Disse hadde bambusstenger som sprinkler. Etter hvert ble burene laget av reisverk og hønsenetting. Kurvene foran til høyre ble også brukt under frakting. Foto: Andreas Rasmussen.

"Etter generalforsamlingen, som ble avviklet på en grei og saklig måte, ble deltakerne av Fredrik Andersen buden til bords. Fru Andersen har all ære av det vakkert dekorerte bord og all den gode mat, som alle lot seg smake. Formannen takket hr. og fru Andersen for at de hadde stilt sitt hjem til disposisjon. Han takket også fru Andersen for verdifull gave hun skjenket foreningen til utlodning på premieutdelingen. Ved premieutdelingen var samtlige medlemmer fremme, og alle ble hjertelig hyldet. Det ble for deltakerne en hyggelig kveld, som sent vil glemmes, med dueprat og historier om duer i det uendelige. Ved utlodningen av fru Andersens gave, innkom kr. 106,-. K. J. Andersen tildeles foreningens medalje etter 30 års aktivt medlemskap. Hr. Andersen ble også vinner av championmedaljen for unge duer. Championmedaljen for eldre duer ble vunnet av Andreas Rasmussen. Som avslutning på festen, som varte til langt på natt, sang en av deltakerne en duesang, som ble mottatt med begeistring. Man skiltes så, vel fornøyd med

dueårets festlige avslutning."

I og med at vi hadde en adresse på Vålerenga hvor det bodde noen som holdt på med duer, var det hele litt lettere å finne ut av. Henning Frode Andersen bor fortsatt i Vålerenggata 53, og han er sønnen til Fredrik Andersen. Henning forteller at han hjalp faren sin med duene under oppveksten, og de kunne ha mellom 30 og 45 stykker. I bakgården er det gamle dueslaget fortsatt intakt. Han har mange minner fra denne tida. Samholdet blant de som var med i dueforeningen var viktig. Han ble oppflaska med kattehat, og det kommer fra den gang de måtte gjerde kattene ute med hønsenetting for å få ha duene i fred. Hvis det kom en katt inn til

Dette dueslaget sto i bakgården i Strømsveien 47 hos Rønning eller "Rønningen" som han ble kalt blant duefutene. Foto: Johnny Vaaga.

Det gamle dueslaget i Vålerenggata 53. Foto: Henning Frode Andersen.

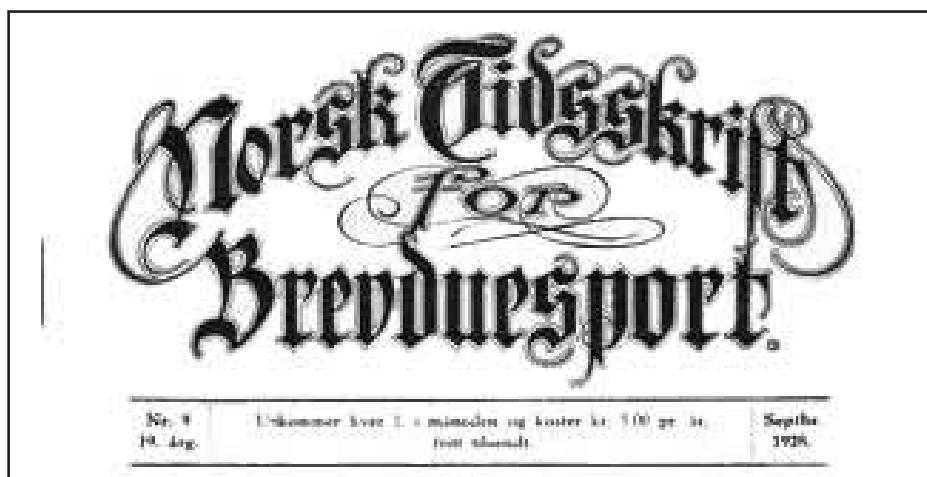
duene, ga den seg ikke før den hadde senka alle sammen. Derfor ble det selvfølgelig et stort kattehat hos entusiastene. For å avle fram det beste avkommet, skulle den beste handua parres med den beste hundua. Disse ble stengt inne i et rom for seg selv. De var i utgangs-

Ifølge boka *Vålerenga Treby i støpeskjeen Bevaring og fornyelse* som kom ut i 1982 finner vi dette bildet og teksten under Strømsveien 47: Vanligvis ble duene plassert i små dueslag i bu'gangen eller i andre uthus. Her har en imidlertid drevet det større. Midt i den romslige hagen har de fått et eget hus, høyt hevet over bakken. I bakgrunnen skimter vi et enda større uthus som også ble brukt til duene.

punktet ikke spesielt interesserte i hverandre, for duer velger sin make tidlig i livet. Utroskapen var imidlertid stor, så da ble det kylinger som kunne selges til andre duefuter. De lengste slippene han husker, var fra Bodø og Amsterdam.

Faren pleide ofte å sitte i bakgården, i døra til dueslaget og studere fuglene sine. Det var også der han satt da han døde. Etter farens død ble det slutt med duer hos Andersens i Vålerenggata 53. Da ble duene solgt til Bergen, men

Slik så forsida på medlemsbladet ut i 1928.

kun for videre avl. Hadde de blitt sluppet ut, hadde de helt sikkert funnet vegen tilbake til Vålerenga.

Det går herved ut en oppfordring til andre som har mer å fortelle om dueholdet på Vålerenga. Dette er tydeligvis en

sport som er blitt helt borte i vårt lille nærområde, så det hadde vært fint om vi kunne få inn flere historier om dette. Kjenner dere noen som har noe å fortelle eller har interessante bilder til dette temaet, vil vi gjerne høre fra dere.

Kunngjøring om duehold

Med hjemmel i Reichskommisars forordning av 1/5 d. Å. er det truffet bestemmelse om at det etter 10. oktober d. Å. er forbudt å holde duer i Norge. Unntatt fra dette forbudet er praktduer med liten flyveferdighet som parykkduer o. l.

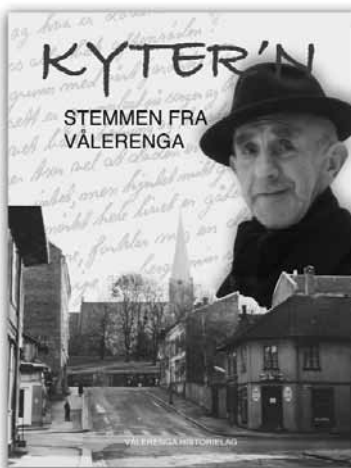
Alle duer, også de duer som etter tidligere bestemmelser var merket og registrert, må med unntagelse av de ovennevnte praktduer derfor nå avlives av besidderen innen den ovenfor nevnte frist.

Fotringene blir innen den nevnte dato å innlevere, i Aker til nærmeste politistasjon og i Oslo til Hovedpolitistasjonen, Møllergt. 19, rom nr. 13 i 1. etasje.

Overtredelse av disse bestemmelser straffes strengt.

OSLO OG AKER POLITIMESTEREMBEDE, den 6. oktober 1941

Politimesteren.

Kyter'n-boka
Årets
julegave!

Pris Kr. 300,-

Kontakt: Bjørn Granlund
Mobil: 90180290
eller kasserer@valerenga.org

Kyter'n holder koken!

Av Marion Juliussen.

Saker og ting skjer i kjølvannet av Kyter'n og boka om hans liv. Både Aftenposten og NRK radio har vært på banen og presentert boka og oss som har jobbet med den. Og det var bra. For da dukket det plutselig opp en mann ved navn Sverre Ingstad. Han hadde hørt innslaget i radioen og ringte undertegnede. I syttiåra kjente han Kyter'n godt, fortalte han, noe som hadde ført til at han hadde satt melodi til 35 av diktene hans. Var vi interessert? Gjett om!

Det er en underlig opplevelse. Mens boka fortsatt befant seg i trykken, strømmet det på med nytt stoff og nye tanker. Nok til å fylle minst ett nytt kapittel. Men det er jo for sent. Da vi møtte Sverre Ing-

stad til en hyggelig samtale på Smia hadde han med seg en perm full av dikt og noter som har ligget urørt i mange år. Flere av diktene er ukjente for oss. I permen hadde han også et intervju den nå avdøde forfatteren Ola Bauer gjorde med Kyter'n i 1979. Før møtet på Smia var vi innom historielagets kontor og så et NRK-opptak fra 1975, noe vi heller ikke hadde vært klar over fantes, før Ingstad fortalte oss det. Programmet ledes av Haagen Ringnes og er en presentasjon av det han kaller tre arbeiderdiktere, ulike i sinn og skinn: Vilhelm Holteberg Hansen, Arvid Torgeir Lie og Bjørn Gunnar Olsen. En ung Sverre Ingstad spiller gitar og synger Kyter'n's dikt Mitt kongerike. Det gjorde inntrykk på oss. På medlemsmøtet den 17. november hvor Kyter'n og boka om hans liv ble presentert

viste vi blant annet dette programmet. Det ble et møte i tekst, toner og bilder. Ikke bare med Kyter'n, men også med Vålerenga på 1970-tallet. Ett av de "nye" tonesatte diktene om Islandsgata 12 er gjengitt side 13.

Så har vi intervjuet som Ola Bauer gjorde. Med tittelen **"Femten harde år på Opstad – men Kyter'n bøydde ikke nakken"**. Her kommer noen ordrette utdrag, med et par tilførsler fra meg:

Du kan kalle ham poet og aktivist. Merkesaken i dag er bydelen Vålerengas skjebne. Nå dunderer vogntog av trailere nede på den overbelastede Strømsveien på Oslos østkant døgnet rundt. Myndighetene vil forverre situasjonen ytterligere ved å bygge en motorvei gjennom strøket. Det betyr en delvis sanering av Vålerenga. Men protesten er massiv.

Og Kyter'n går i bresjen, både i skrift og tale.

Akkurat som han gjorde det i 1970 da Opstad Tvangsarbeidshus på Jæren ble nedlagt. Aldri har vel Opstad eller Gjæder'n som de innsatte kalte anstalten, hatt en striere person å hankses med. Kyter'n lot seg aldri knekke og slikket aldri myndighetenes skosåler. Dermed er ikke veien lang til jernburene. (Jernbur var et sted i kjelleren på Opstad som fungerte som straffeisolat. Min anm.) Femten år ble det til sammen i denne institusjonen som de innsatte kalte anstalten, som er ett av de mørkeste kapitler i norsk rettshistorie. Men de innsatte, "de herjede menn" som forfatteren Ragnar Kvam skrev om i 1955, ble for alltid merket av Opstad.

- Egentlig er jeg liten og ydmyk inne i meg sjøl, sier Kyter'n i intervjuet. - Jeg synes jeg har betalt så mye når sant skal sies. Det er blitt mest vrangside av livet. Her har jeg

Kyter'n og småjenter ved kjerketrappa.

Den gården jeg bor i

Den gården jeg bor i forteller meg mye,
i den kan jeg ane historiens gang.
Her lever og dør de, og inn flytter nye
og overtar huset om plassen er trang.
De sliter og strever for seg og for sine,
og lever i håpet om lysere kår.
Selv går jeg og pusler med diktene,
slik går vi og drømmer og årene går.

Ja, gården jeg bor i var sollet med unger
som lekte og bråkte i oppveksten min.
Her gråt vi og lo vi og mettet vår hunger
til dagen var over og vi måtte inn.
Men nå ligger gårdsplassen barnløs og øde
og gresset får lov til å spire i fred,
og deilige roser står friske og røde
og dufter på dette velsignede sted!

Forvandlingens lov må vi undergå alle,
materien visner og finner sin grav.
Når tiden er inne, vil dødsdommen falle
og lede oss over i glemselens hav.
Men ånden vil leve og alltid betjene
det evige livet som yngler og gror.
Omkring meg er stillhet, jeg sitter alene.
Det hendte så mangt i den gården jeg bor!

noen løsrevne linjer fra et dikt jeg har skrevet:

All nød omkring meg
forvirret mitt sinn,
så fattet jeg sannheten,
verden var blind.
Så grep jeg flaska og danset
med de gale
mens tankene gråt over alt
det brutale.

Ola Bauer spør: - Du levde et liv før Opstad, Kyter'n?
- Jeg sparka på guttelaget til Vålerenga ti år gammel. Jeg boksa også. Fjorten år gammel tok jeg den første drammen. Så rota jeg meg bort.

Jeg smelte til Rolf Hofmo i garde-roben. Jeg var forbanna og litt full. Dermed ble jeg suspendert fra AIF, Enerhaugen. Den første fienden min var vaktmesteren på skolen. Så ble det overlæreren og til slutt politiet.
- Når begynte du å skrive?
- Det var i 1925. Jeg satt bortmed ovnen og lillesøstra mi lå på gulvet og lekte. Jeg skrev et dikt og ga det til mamma. Hun var bondejente fra fødselen av og jeg tror hun hadde drømt om å skrive slike ting sjøl. Det var mye varme og poesi i henne, men det fikk aldri tid til å komme ut. Hun leste det og smilte. Jeg tror jammen du er dikter, jeg,

gutten min, sa hun. Det husker jeg ordrett. Ellers er det helt naturlig for folk som sitter i fengsler og institusjoner å begynne å skrive med penn eller blyant. Tid og ensomhet har de nok av. Men jeg hadde det i meg fra før av. Mye av det beste av verdenslitteraturen er skrevet i fangenskap. Diktning er ofte et resultat av hard erfaring. Det hjelper ikke med ti års universitetsutdanning. All litteratur som lever må være personlig. Når jeg leser Bjørneboe kjenner jeg meg sjøl igjen. Alle som skriver med hjerteblodet sitt kjenner seg igjen.

Intervjuet går mot slutten, Ola Bauer spør: - Hva er så spesielt med Vålerenga, Kyter'n?

- Bydelen er seg sjøl. Det er ikke noe sted på østkanten som kan sammenlignes med Vålerenga. Du kan finne familier som har bodd her fem generasjoner tilbake i tiden. Dessuten kjenner vi vår egen historie. Vi var alltid en sosialpolitisk elite. Vi stilte alltid i første linje for å kjempe for våre rettigheter. Vi sto sammen. Det var krokett på Etterstadsletta, arbeidsløshet, travbanen og et ubrytelig vennskap. Og Tippen.

- Keeperen?

- Henry "Tippen" Johansen. Han er noe av det beste som er fostret på Vålerenga og i verden for øvrig, ved siden av at han er en kompis av meg. Du må være gammel vålerenggutt for å vite sånt.

- Hva med fotballen i dag? Etter mye bråk fram og tilbake, er det blitt klart at Leif Eriksen skal trene VIF neste år?

- Det var den beste løsningen for alle parter. Når Leif sier at det var kjærlighet til klubben som fikk ham til å bryte med Lyn, så tror jeg ham. Det er ikke tomme ord. Han er vålerenggutt fra fem slektsledd tilbake. Selve ryggraden i klubben vil alltid være fra Vålerenga.

- Den tilhører vel du også, Kyter'n?

- Etter Tippen. Det er han som er Vålerenga personlig. Så kommer jeg.

Medlemsmøte 17.november

Referat av Ragnhild Strømme

Endelig var boka om Kyter'n, Vilhelm Holteberg Hansen, klar. Et iherdig arbeid ligger bak dette flotte verket som bokgruppa bestående av Even Haugseth, Bjørn Arild Gjerdalen og Marion Juliussen, stolt kunne presentere for oss denne kvelden. Salen var helt full da Even Haugseth ønsket velkommen til årets siste møte. Han takket alle som hadde kommet med bidrag, bilder og informasjon om dikteren og fortalte om programmet for kvelden. Medlemsmøtet ble åpnet med nydelig sang av Vålerenga pikekor, 17 flinke damer. Blant annet fikk vi høre sangen om Sota-kafeen. Deretter fikk vi gleden av se to filmklipp fra 1975, et intervju med dikteren selv, spilt inn av NRK på Vålerenga. Intervjueren var Haagen Ringnes. Så var det klart for en ny filmfremvisning fra en visekveld med Lillebjørn Nilsen tatt opp i bedehuset i Opplandsgata. Filmen var fra 1976. Blant annet sang Lillebjørn, Rudolf Nilsens "Gategutt". Vi fikk også se og høre dikteren lese sine egne dikt.

En pause med tid for kaffe og vafler var lagt inn mellom forestillingene. Og køen til vaflene var som vanlig lang, ikke så rart, det smaker jo så godt. Etter pausen ble nok et filmklipp vist for oss, "Treby i storbyen" fra 1980. Filmklippene var nok til stor glede for mange som kjente igjen både den ene og den andre på lerretet.

Martin Nag var en av de som var i salen. Han var veldig begeistret og vil komme med en bokomtale i avisa Friheten ganske snart. Komponisten Sverre Ingstad var også på møtet og han har satt melodi til flere av Kyter'ns dikt. Begge to har hatt gleden av å kjenne dikteren

personlig på 70- tallet.

Salg av den nye boka var det selvfølgelig. Og omsetninga av boka og kalenderen for 2010 gikk fantastisk bra. Dessuten var det salg av nye og gamle julekort, lagd av Fred Ruud. I anledning Vilhelm Holteberg Hansens

100-årsdag vil historielaget ha et eget medlemsmøte den 27. januar 2010.

Til slutt takket lederen på vegne av styret for året 2009 og for godt frammøte på arrangementene våre. Godt nytt år ble ønsket for 2010.

Fra venstre Sverre Ingstad, Ragnhild Strømme, Even Haugseth og Martin Nag. Foto: Bjørn Granlund.

Den rykende ferske boka om Kyter'n lagt ut for salg på salgsstanden på møtet.

ETTERLYSNING

Vi har en del bilder i arkivet vårt som vi gjerne skulle hatt flere opplysninger om. Denne gangen tar vi

med et bilde av en bilulykke på hjørnet av Vålerenggata og Ingeborgs gate. Dette hadde vi også

med på årets fotoutstilling uten at vi fikk inn noen tips om denne ulykken. Mange husker sikkert den tragiske ulykken som var på samme sted i begynnelsen av september i 1979, bare litt over to uker før kjerka brant. Da ble en dame som bodde i huset som vi ser nærmest, Vålerenggata 29, drept i sin egen stue da rutebussen braste inn gjennom veggen. Dette bildet må være eldre, for tverrveggen på huset er ikke skadet.

Kan noen fortelle oss når og i hvilken anledning dette bildet er tatt? Vi har bilnummeret på ulykkesbilen og kan sannsynligvis spore opp hvem som eide den, men det hadde vært fint å få inn andre opplysninger også. Vi vet heller ikke hvem som har tatt bildet.

Oppfordring til medlemmene!

Som en del sikkert merket, ble det ikke sendt ut noen egen innbydelse i posten til siste medlemsmøte. I forrige medlemsavis sto møtedatoen, og temaet for møtet ble også antydnet. Vi har fått henvendelse fra noen som savnet vår påminnelse i posten rett før medlemsmøtet. Grunnen til at vi ønsker færre utsendelser er at vi har en stor jobb med dette og porto øker stadig. Hver utsen-

delse vi gjør, koster oss flere tusen kroner. Hvis vi skal opprettholde dagens medlemskontingent, bør vi tenke nytt. Medlemsavisen vil fortsatt bli sendt ut i posten som hittil. I den står også møtekalender for flere måneder framover. I tillegg legges informasjon om våre aktiviteter på nettsida vår www.valerenga.org Vi anbefaler alle å notere seg datoene framover. I tillegg kunne vi tenke

oss å få e-postadressen til de som har og bruker dette, tilsendt på leder@valerenga.org På denne måten kan vi få en oversikt over hvor mange som har dette og evt. kan tenke seg denne løsningen. Dette er på ingen måte noe press fra vår side om at dere må ha e-post, bare et forsøk på å gjøre dette på en enklere og rimeligere måte. På forhånd takk for forståelsen! Styret

Husk medlemsmøte onsdag 27. januar 2010 kl. 19.00 i Menighetssalen i Vålerenga kirke. Kyter'ns 100-årsdag feires med sang og opplesning av hans dikt. Jon Arne Corell, Vålerengen pikekor og Marit Grefberg underholder.

Publikasjonsnr.:
ISSN 1890-9094

Vålerenga Historielag
Hedmarksgata 2
0658 Oslo

Vålerenga Historielag
på internett:
e-mail: epost@valerenga.org

Hjemmeside:
<http://www.valerenga.org>

Bankkonto: 0530 04 78222

SALGSTORGET

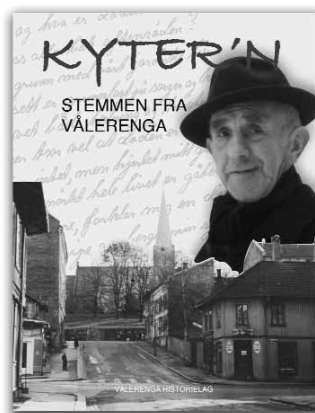
Fra Sotahjørnet til
Bohemen, DVD Kr. 150,-

To dvd-er om Oslos historie
kr 200,- Utgitt av Fellesrådet for
historielagene i Oslo

Ny kalender
2010 til salgs:
Pris Kr. 70,-

Leder:
Even Haugseth
Nestleder:
Knut Roar Westbye
Kasserer:
Bjørn Granlund
Sekretær:
Ragnhild Strømme
Styremedlem:
Fred-Arild Ruud
Varamedlem:
Unni Granlund
Varamedlem:
Bjørn Arild Gjerdalen
Varamedlem:
Berit Knudsen

Kyter'n-boka
Årets Julegave!

Arbeidsgrupper

Bildekalender:
Kontakt: Even Haugseth
Tlf.: 22 57 01 66,
Mobil 93801902
E-post: leder@valerenga.org

Fotogruppe:
Fotografering, innsamling og
avfotografering av bilder:
Kontakt: Bjørn Granlund
Tlf.: 22 68 34 05,
Mobil: 90180290
E-post: kasserer@valerenga.org

Idrettsgruppe:
Om bydelens idrettsmiljø
Kontakt: Bjørn Arild Gjerdalen
Mobil: 90919250
E-post: bjorngjerdalen@yahoo.no

Medlemsavisa:
Fred-Arild Ruud
Tlf.: 22 67 39 19
Mobil: 93665243
E-post: freda@broadpark.no

Bokgruppe om Kyter'n:
Marion Juliussen
Bjørn Arild Gjerdalen
Even Haugseth

Støtt Grasrotandelen!

Hvis du tipper eller spiller lotto og
vil gi overskuddsandelen til
Vålerenga Historielag, klipp ut og
ta med kortet og vis det til tippe-
kommisjonæren.

Arrangementskalender første halvår 2010:

Husk medlemsmøte onsdag 27. januar 2010
kl. 19.00 i Menighetssalen i Vålerenga kirke. Kyter'ns
100-årsdag feires med sang og opplesning av hans
dikt. Jon Arne Corell og Vålerengen pikekor og flere.

Årsmøte: tirsdag 9/3 i Menighetssalen,
Vålerenga kirke kl.19.00.

Medlemsmøte: tirsdag 20/4 i Menighetssalen,
Vålerenga kirke kl.19.00.

Vandring: tirsdag 8/6 18.00 på Vålerenga

JEG

STØTTER

Organisasjonsnummer: 890364462

GRASROTANDELEN®